

Doložka reagující na problémy spojené s článkem 11 Vídeňské úmluvy

I. Právní základ váží se k této problematice

Článek 11 VÚ

Článek 11 zakotvuje jedno ze základních pravidel Vídeňské úmluvy – **zásadu bezformálnosti smlouvy** → smlouva není předmětem žádných specifických formálních požadavků a strany mají právo zvolit si, v jaké formě smlouvu uzavřou.

- tato zásada je sice respektována ve většině smluvních států, mezinárodní obchodní praxí a řadou mezinárodních organizací, ale některé smluvní státy však ve svých právních řádech zakotvují požadavek písemné formy. Proto ve Vídeňské úmluvě byl zvolen určitý kompromis.
- **článek 11 sice zakotvuje zásadu bezformálnosti, ale smluvním státům byla dána možnost výhrady** (viz dále)
- není-li tato výhrada učiněna, článek 11 vylučuje použití předpisů vnitrostátních právních řádů, které se týkají formy smlouvy
- článek 11 se vztahuje nejen na smlouvu samotnou, ale na veškeré relevantní úkony stran týkající se vytvoření, změny nebo zrušení smlouvy

1. věta : pro kupní smlouvu v režimu VÚ se nevyžaduje písemná forma či písemné potvrzení ani žádné jiné formální náležitosti.

2. věta (za středníkem): pravidlo stanovené v první větě platí i pro procesní účely, tj. kupní smlouvu lze prokazovat jakýmkoli prostředky (jak v soudním, tak rozhodčím řízení). Článek 11, část věty za středníkem tak převažuje nad ustanoveními národních právních řádů, která se týkají dokazování smlouvy

Článek 12 VÚ

Jediný článek, jehož použití nemohou strany vyloučit ani změnit jeho účinky (článek 6) :

Ustanovení článku 11, článku 29 a části II VÚ, která připouštějí, aby se kupní smlouva nebo dohoda o její změně či zrušení nebo nabídka, její přijetí či jiný projev vůle stran uskutečnily v jiné než písemné formě se nepoužijí, pokud má kterákoli strana místo podnikání ve státě, který učinil výhradu podle článku 96 VÚ

Podmínky učinění výhrady podle článku 96 :

- výhradu může učinit pouze stát, jehož právní řád vyžaduje pro kupní smlouvu písemnou formu nebo písemné potvrzení
- výhrada se vztahuje na formu smlouvy samotné, její změnu či zrušení dohodou stran a jakýkoli jiný projev podle části II VÚ
- stát může výhradu omezit jen na něco z předchozího bodu

- výhrada se nevztahuje na jiné projevy (např. na prohlášení o odstoupení od smlouvy, oznámení vad, ale i na jednostranné prohlášení o ukončení smlouvy)

Jestliže smluvní stát VÚ učinil výhradu a zároveň jedna ze stran smlouvy má místo podnikání v tomto státě, tak ještě **automaticky neznamená**, že smlouva **musí mít písemnou formu**. Tyto skutečnosti mají za následek to, že soud prostřednictvím svých kolizních norem určí právo rozhodné pro formu smlouvy. V takovém případě mohou nastat dvě situace :

- a) rozhodným právem je **právo státu, který neučinil výhradu** → článek 11, článek 29 a část II (viz výše) se použijí
- b) rozhodným právem je **právo státu, který učinil výhradu** → použije se národní právo tohoto státu, pokud jde o formu kupní smlouvy

Článek 13 VÚ

Smyslem je zajistit široký výklad písemné formy v souladu s moderními způsoby komunikace. Vzniká však problém – co všechno zahrnout pod článek 13? Tento úzce souvisí i s další otázkou, a to vztahem článku 13 a výhrady podle článku 96 - použije se článek 13 i tehdy, pokud právo státu, který učinil výhradu, obsahuje užší definici písemné formy?

Lze se setkat se dvěma zcela protichůdnými názory:

- a) **ne** - účelem výhrady je umožnit státům použít vlastní požadavky na formu – dálnopis a telegram lze použít jen tehdy, pokud ho připouští národní právo¹
- b) **ano** - požadavky národního práva na formu jsou vždycky splněny, pokud se použije telegram či dálnopis²

II. Formulace doložky reagující na výše uvedené problémy

- článek 11 v žádném případě nebrání stranám dohodnout se na písemné formě smlouvy
- strany tak mohou učinit **výslovně**, článek 11 však může být vyloučen i na základě **zvyklosti stran nebo praxe**, kterou mezi sebou strany zavedly (článek 9/1)
- omezení autonomie stran – požadavky práva státu, který učinil výhradu podle článku 96
- jestliže se strany rozhodnou pro písemnou formu, je vhodné ji sjednat pro:
  - smlouvu samotnou
  - nabídky a přijetí nabídky
  - veškeré změny či doplnění smlouvy
  - zrušení smlouvy
  - vedlejší ujednání

¹ Ziegel, J.S., Samson, C.: Report to the Uniform Law Conference of Canada on Convention on Contracts for the International Sale of Goods, <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/articles/english2.html>

² Schlechtriem, P.: Uniform Sales Law – The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods, <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/slechtriem-11.html>

- veškeré údaje či úkony významné pro plnění ze smlouvy
- je rovněž vhodné výslovně uvést, co všechno strany považují za písemnou formu (viz problémy související s čl. 13)
-

Příklad doložky

Tato smlouva se uzavírá v písemné formě. Veškeré její změny a doplnění, vedlejší ujednání a zrušení musí být učiněny písemně.

Požadavek písemné formy je splněn i zasláním faxu nebo elektronické pošty, pokud je obsah hmotně zachycen pro pozdější potřebu.

Související ustanovení - článek 29 VÚ

Navazuje na čl. 11 a ve svém odst. 1 zakotvuje možnost stran změnit či zrušit smlouvu pouhou dohodou – potvrzuje tak zásadu bezformálnosti obsaženou v článku 11 i pro změnu a zrušení smlouvy.

Odst. 2 reaguje na situaci, kdy smlouva obsahuje ustanovení, že může být měněna či rušena pouze písemně → **1. věta** obsahuje obecné pravidlo, že takovou smlouvu lze změnit nebo zrušit jen písemně.

Oproti tomu **2. věta odst. 2** pak představuje výjimku z tohoto pravidla – text 2. věty dává prostor soudcům či rozhodcům posoudit, zda strana, která se argumentuje nutností písemné formy změny smlouvy, neztratila možnost se této formy svým předcházejícím jednáním dovolat. Jestliže si strany sjednají písemnou formu smlouvy i veškerých jejích změn, je nutné v souvislosti s čl. 29 odst. 2 VÚ, aby tuto svoji dohodu dodržovaly a případné porušení druhou stranou namítaly.

Užitečné odkazy:

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/e-text-11.html>

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/e-text-12.html>

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/e-text-13.html>

<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/e-text-29.html>